

Samráðsgátt stjórnvalda
Heilbrigðisráðuneytið
Síðumúla 24

Reykjavík, 19.07.2024

Efni: Umsögn Alþýðusambands Íslands við áform um breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007.

Alþýðusamband Íslands hafnar þeim áformum sem hér er til umsagnar. Sú ákvörðun stjórnvalda að innleiða stórfellda einkavæðingu í rekstri fasteigna hjúkrunarheimila er aðför að velferðarkerfinu og félagslegum grundvelli þess.

ASÍ gagnrýnir harðlega áform um breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007, um aðkomu sveitafélaga að uppbyggingu hjúkrunarheimila. Áformin fela í sér að sveitarfélög munu ekki lengur hafa aðkomu að fjármögnun við uppbyggingu hjúkrunarheimila sem greiðir leið hins opinbera að því að taka upp leigufyrirkomulag þar sem fasteignafélögum eða öðrum sérhæfðum aðilum verður gefið tækifæri til að byggja og reka fasteignir hjúkrunarheimila á grundvelli útboða.

Áform þessi eru byggð á skýrslu sem þáverandi heilbrigðisráðherra og fjármálaráðherra létu gera til að réttlæta aðkomu einkaaðila að rekstri hjúkrunarheimila, sér í lagi við uppbyggingu og rekstur fasteigna. Stjórnvöld segja að markmið lagabreytinganna og nýs fyrirkomulags í rekstri fasteigna hjúkrunarheimila sé að auka hagkvæmni, framkvæmdarhraða, sveigjanleika og sérhæfingu við byggingu og rekstur og tryggja að fjármunir séu til staðar svo hægt sé að ráðast í nauðsynlegt viðhald.

Alþýðusambandið telur einsýnt að stjórnvöld geti uppfyllt þessi markmið án aðkomu hagnaðardrifinna einkaaðila og það sé skylda þess. Þau „sérhæfðu einkafyrirtæki“ sem eiga að yfirtaka reksturinn munu gera það með skilgreindum „arðsemiskröfum“. Einkageirinn krefst hagnaðar og hagnaðurinn kemur til með að koma úr sjóðum skattgreiðenda. Þar að auki mun einkageirinn forgangsraða arði til fjárfesta sinna fram yfir hagsmuni íbúa hjúkrunarheimila, sem þau bera enga ábyrgð á.

Alþýðusambandið lýsir yfir áhyggjum af yfirlýsingum í áðurnefndri skýrslu þar sem talað er um að byggja beri stærri og hagkvæmari hjúkrunarheimili og snúa áhyggjur ASÍ að áhrifum þeirra áforma á uppbyggingu og þjónustu við smærri byggðarlög landsins. Í skýrslunni er fjallað um áhrif á framkvæmdasjóð aldraðra, endurskilgreiningu á kostnaðarþátttöku íbúa á hjúkrunarheimilum og breytingu á tekjustofni sveitafélaga. Allt eru þetta atriði sem eru meira og minna óútfærð í áformum stjórnvalda og skapa óvissu.

Stjórnvöld hafa vandlega gætt þess að halda kynningu á þessum stórfelldu breytingum á heilbrigðiskerfisinu í algjöru lágmarki. Mikilli furðu sætir að svo róttæk umskipti fái ekki faglega umfjöllun.

Alþýðusamband Íslands

ASÍ tekur undir að leysa þurfi úr töfum sem orðið hafa á framkvæmdum við byggingu nýrra hjúkrunarheimila og mikilvægi þess að brugðist sé við þeirri stöðu. Það er hins vegar afstaða ASÍ að það sé á ábyrgð hins opinbera að tryggja og fjárfesta í þjónustu við aldraða íbúa landsins. Alþýðusambandið krefst opinbers eignarhalds á sérhæfðum innviðum, líkt og hjúkrunarheimilum. Að treysta á fjárfestingu og eignarhald hagnaðardriffinna fyrirtækja er óhagkvæm og afleit lausn til framtíðar.

Reynslan nágrannaríkja á borð við Svíþjóð og Bretland af slíkri einkavæðingu í rekstri innviða heilbrigðiskerfisins er vægt til orða tekið hörmuleg og er með nokkrum ólíkindum að íslenskir ráðamenn séu staðráðnir að feta sömu glötunarbraut.

F.h. Alþýðusambands Íslands

Steinunn Bragadóttir

A handwritten signature in black ink, reading 'Steinunn Bragadóttir', written in a cursive style.